

ادبیات سال چهارم

- درس ۱: نی نامه
- درس ۲: مناجات - نیایش
- درس ۳: درآمدی بر ادبیات حماسی - کاوه‌ی دادخواه
- درس ۴: درآمدی بر ادبیات غنایی - دریای کرانه ناپدید - من این همه نیستم
- درس ۵: مناظره‌ی خسرو با فرهاد
- درس ۶: غزل سعدی شیرازی: اکسیر عشق
- درس ۷: بهار عمر
- درس ۸: مجنون و عیب‌جو
- درس ۹: سپیده‌ی آشنا
- درس ۱۰: قلب مادر
- درس ۱۱: کیش مهر - سُرودِ عشق
- درس ۱۲: رباعی و دوبیتی دیروز و امروز
- درس ۱۳: درآمدی بر حسب حال، زندگی‌نامه، چند حکایت از اسرار التَّوحید
- درس ۱۴: بارقه‌های شعر فارسی
- درس ۱۵: درآمدی بر ادبیات تعلیمی - پرورده‌گویی
- درس ۱۶: ذکر حسین بن منصور حلاج
- درس ۱۷: مست و هوشیار
- درس ۱۸: درآمدی بر توصیف و تصویرگری - گویی بطّ سفید جامه به صابون زده است
- درس ۱۹: دماوندیّه
- درس ۲۰: شب کویر
- درس ۲۱: درآمدی بر ترجمه - جهاد
- درس ۲۲: دیوان شرقی
- درس ۲۳: درآمدی بر ادبیات معاصر - می تراود مهتاب
- درس ۲۴: خوان هشتم
- درس ۲۵: صدای پای آب - پیش از تو
- درس ۲۶: درآمدی بر ادبیات داستانی - قصّه‌ی عینکم
- درس ۲۷: آخرین درس - مناجات

نی نامه

مشاوره درسی

مقدمه‌ی درس:

- «نی‌نامه» چیست؟ سرآغاز دفتر اول مثنوی معنوی به «نی‌نامه» شهرت یافته است.
- گرچه آغاز مثنوی مولانا با دیگر آثار نثر و نظم فارسی تفاوت دارد اما روح نیایش و توجه به حق، در تار و پود آن نهفته است.
- منظور از «نی» همان مولانا (انسان آگاه و آشنا با حقایق عالم معنا) است.
- مفهوم کلی «نی‌نامه» شکایت روح آزاده‌ی مولانا (انسان آگاه) به‌خاطر جدایی از عالم معنا است.
- «نی عشق» را پروردگار می‌نوازد و فریاد مولانا هنگامی از نی‌وجودش برمی‌خیزد که جذبه‌ی حق بر او اثر می‌گذارد. (سراسری انسانی ۸۴ و تجربی ۸۸)

موضوعات محوری درس:

- شکایت انسان آگاه از جدایی خویش از عالم معنا (سراسری انسانی ۸۴، خودآزمایی ۱)
- بشنو از نی چون حکایت می‌کند / از جدایی‌ها شکایت می‌کند
- هم‌نوایی کلّ عالم هستی با عارف هجران دیده
- کز نیستان تا مرا ببریده‌اند / از نفیرم مرد و زن نالیده‌اند
- نیازمندی عارف به یار درد آشنا برای بیان درد اشتیاق (سراسری خارج از کشور ۸۷)
- سینه‌خواهم شرحه شرحه از فراق / تا بگویم شرح درد اشتیاق
- هر چیزی سرانجام به اصل و ریشه‌ی خویش بازمی‌گردد. (سراسری هنر ۷۵، ریاضی ۸۷، ریاضی ۸۸ و هنر ۸۸، سنجش ۸۹)
- هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش / باز جوید روزگار وصل خویش
- مولانا ناله‌ی عشق به حق را برای همه سر می‌دهد.
- من به هر جمعیتی نالان شدم / جفت بدحلالان و خوش حالان شدم
- اشاره به ناتوانی چشم و گوش ظاهری از درک راز و حقیقت ناله‌ی عارف (سراسری زبان - ۸۱)
- سر من از ناله‌ی من دور نیست / لیک چشم و گوش را آن نور نیست
- آرزوی نیستی و نابودی برای بی‌خبران از عشق الهی
- آتش است این بانگ نای و نیست باد / هر که این آتش ندارد، نیست باد
- همدم بودن نغمه‌های نی با عاشق هجران دیده برای رسیدن به معشوق حقیقی
- نی، حریف هر که از یاری بُرید / پرده‌هایش پرده‌های ما درید
- تأکید بر درمان‌بخش بودن نی در عین دردآفرینی (سراسری زبان ۹۰)
- همچو نی زهری و تریاقی که دید؟ / همچو نی دمساز و مشتاقی که دید؟
- بیان سختی‌های راه عشق با اشاره به داستان پر از درد و رنج مجنون
- نی حدیث راه پُر خون می‌کند / قصه‌های عشق مجنون می‌کند
- تنها عاشق حقیقی (بی‌هوش) محرم حقیقت عشق است. (سراسری ریاضی ۸۱ و ۸۲، سنجش ۹۱)
- محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست
- آرزوی ماندگاری عشق الهی (سراسری خارج از کشور ۸۶)
- روزها گر رفت، گو رو، باک نیست / تو بمان، ای آن‌که چون تو پاک نیست
- سیری‌ناپذیری عارف و عاشق حقیقی از عشق و معرفت (سراسری ریاضی ۷۸ و ۹۲، سنجش ۹۰)
- هر که جز ماهی، ز آبش سیر شد / هر که بی‌روزی است، روزش دیر شد
- ناآگاهی بی‌خبران از عشق از حال عارفان کامل (سراسری انسانی ۹۰، خارج از کشور ۹۱)
- درنیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید، والسلام

معانی واژه‌هایی که در کتاب معنی نشده‌اند:

- (تار و پود: تارهای طول و عرض پارچه، اساس و پایه‌ی هر چیز)، (جذبه: کشش)، (نیستان: نی‌زار)، (فراق: جدایی، دوری)، (ظن: گمان، حدس)، (اسرار: رازها)، (مستور: پوشیده، پنهان)، (نای: نی)، (دمساز: همدم، همراز)، (مشتاق: آرزومند)، (حدیث: سخن)

واژه‌های مهم املائی:

جذبه - فراق - ظن - اسرار - مستور - تریاق - حدیث

کنکور سراسری

آرایه‌های ادبی

۱. کدام گزینه تضاد وجود ندارد؟

- ۱) من به هر جمعیتی نالان شدم / جفت بدحلالان و خوش‌حالان شدم
 ۲) در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید، والسلام
 ۳) همچو نی زهری و تریاقی که دید؟ / همچو نی دمساز و مشتاقی که دید؟
 ۴) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق / تا بگویم شرح درد اشتیاق

(سراسری هنر - ۷۹)

معنی و مفهوم

۲.

بیت «تن ز جان و جان ز تن مستور نیست / لیک کس را دید جان دستور نیست» تکرار و تأکید کدام بیت است؟

- ۱) محرم این هوش جز بی هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست
 ۲) هر کسی از ظن خود شد یار من / از درون من نجست اسرار من
 ۳) سر من از ناله من دور نیست / لیک چشم و گوش را آن نور نیست
 ۴) جان و دل را طاق آن جوش نیست / با که گویم! در جهان یک گوش نیست

(سراسری انسانی - ۷۶)

۳.

در بیت «هر که جز ماهی ز آبش سیر شد / هر که بی‌روزی است، روزش دیر شد» مفهوم درست «ماهی» و «آب» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

(سراسری تجربی - ۷۵)

- ۱) عاشق - عشق
 ۲) عارف - عقل
 ۳) قانع - قناعت
 ۴) معشوق - معرفت

(سراسری هنر - ۷۵)

۴. کدام گزینه با مفهوم آیه «أنا لله و أنا اليه راجعون» متناسب است؟

- ۱) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست / لیک کس را دید جان دستور نیست
 ۲) هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش / باز جوید روزگار وصل خویش
 ۳) هر کسی از ظن خود شد یار من / از درون من نجست اسرار من
 ۴) من به هر جمعیتی نالان شدم / جفت بدحلالان و خوش‌حالان شدم

(سراسری ریاضی - ۷۷)

۵.

کدام بیت مولوی با نظر «گفته» در عبارت زیر، مطابقت دارد؟

«حافظا، می‌خواهم هیچ کلامی را دو بار در قافیه نیاورم مگر آن که با ظاهری یک‌سان معنایی جداگانه داشته باشد»

- ۱) هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش / باز جوید روزگار وصل خویش
 ۲) روزها گر رفت، گو رو، باک نیست / تو بمان، ای آن که چون تو پاک نیست
 ۳) آتش است این بانگ نای و نیست باد / هر که این آتش ندارد نیست باد
 ۴) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست / لیک کس را دید جان دستور نیست

(سراسری ریاضی - ۷۸)

۶.

کدام گزینه از بیت «محرم این هوش جز بی هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست» فهمیده می‌شود؟

- ۱) گوش برای ادراک سخنان زبان، ابزار مناسبی نیست.
 ۲) حقیقت عشق را، تنها عاشق در می‌یابد.
 ۳) هیچ کس توان درک حقیقت را ندارد.
 ۴) عاشق حقیقی پیوسته از بیان راز درون خود، عاجز است.

(سراسری ریاضی - ۸۱)

۷.

در همه‌ی بیت‌ها به جز بیت کلمه‌ای وجود دارد که به شیوه‌ی نمادین و تمثیلی بر عاشق و عارف واصل دلالت می‌کند.

- ۱) در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید والسلام
 ۲) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق / تا بگویم شرح درد اشتیاق
 ۳) محرم این هوش جز بی هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست
 ۴) هر که جز ماهی ز آبش سیر شد / هر که بی‌روزی است روزش دیر شد

(سراسری زبان - ۸۱)

۸.

مفهوم بیت «سر من از ناله‌ی من دور نیست / لیک چشم و گوش را آن نور نیست» با کدام گزینه متناسب است؟

- ۱) حال من اکنون برون از گفتن است / این چه می‌گویم نه احوال من است
 ۲) ای گل فروش! گل چه فروشی به جای سیم / وز گل عزیزتر چه ستانی به سیم گل
 ۳) گفت آن یار کزو گشت سر دار بلند / جرمش این بود که اسرار هویدا می‌کرد
 ۴) رنگین سخنان در سخن خویش نهان اند / از نکبت خود نیست به هر حال جدا گل

(سراسری انسانی - ۸۴)

۹.

عبارت «مولانا می‌پندارد که این ناله در درون همه‌ی موجودات هست و اگر عنایت یا جذبه‌ی پروردگار در آن‌ها بدمد، همه می‌نالند.» با کدام بیت، قرابت معنایی دارد؟

- ۱) آئید تو بیرون برد از دل همه آمیدی / سودای تو خالی کرد از سر همه سودایی
 ۲) هر کس به تمنّای رفتند به صحرائی / ما را که تو منظوری خاطر نرود جایی
 ۳) ای باده فروش من، سرمایه‌ی جوش من / از توست خروش من، من نایم و تو نایی
 ۴) یا چشم نمی‌بیند یا راه نمی‌داند / هر کاو به وجود خود دارد ز تو پروایی

(سراسری خارج از کشور - ۸۷)

۱۰.

بیت «زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر / بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست» با کدام بیت ارتباط معنایی دارد؟

- ۱) بگفتم روز بی‌گاه است و ره بس دور، گفتا رو / به من بنگر به ره منگر که من ره را نوردیدم
 ۲) در غم ما روزها بی‌گاه شد / روزها با سوزها همراه شد

- ۳) روزها گر رفت، گو رو، باک نیست / تو بمان، ای آن که چون تو پاک نیست
 ۴) طوفان نوح را به نظر در نیاورد / شور محبتی که در آب و گل من است

(سراسری ریاضی - ۸۷)

۱۱.

مفهوم عبارت «گل شیء یرجع الی أصله» در کدام بیت وجود ندارد؟

- ۱) سیر جسم خشک بر خشکی فتاد / سیر جان، پا در دل دریا نهاد
 ۲) دل تو را در کوی اهل دل کشد / تن تو را در حبس آب و گل کشد
 ۳) مادر فرزند، جوان وی است / اصلها مر فرعها را در پی است
 ۴) جان، گشاده سوی گردون بالها / تن، زده اندر زمین چنگلها

(سراسری هنر - ۸۷)

۱۲.

بیت «بگو ای نای، حال عاشقان را / که آواز تو جان می‌آزماید» با کدام بیت ارتباط مفهومی دارد؟

- ۱) روزها گر رفت، گو رو، باک نیست / تو بمان، ای آن که چون تو پاک نیست
 ۲) هر که جز ماهی ز آبش سیر شد / هر که بی‌روزی است، روزش دیر شد
 ۳) نی حدیث راه پرخون می‌کند / قصه‌های عشق مجنون می‌کند
 ۴) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست / لیک کس را دید جان دستور نیست

(سراسری ریاضی - ۸۷)

۱۳.

بیت «در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید والسلام» با کدام بیت ارتباط معنایی ندارد؟

- ۱) سعدی سخن یار نگوید بر اغیار / هرگز نبرد سوخته‌ای قصه به خامی
 ۲) پیر میخانه چه خوش گفت به دردی کش خویش / که مگو حال دل سوخته یا خامی چند
 ۳) فردا به داغ دوزخ ناپخته‌ای بسوزد / کامروز آتش عشق، از وی نبرد خامی
 ۴) هر که در آتش نرفت بی‌خبر از سوز ماست / سوخته داند که چیست پختن سودای خام

(سراسری تجربی - ۸۷)

۱۴. مفهوم بیت زیر در کدام بیت وجود ندارد؟

«در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید والسلام»

- ۱) تا نسوزد بر نیاید بوی عود / پخته داند کاین سخن با خام نیست
- ۲) فریاد من از سوختگی‌هاست جو آتش / چون باده ز خامی نبود جوش و خروشم
- ۳) دردا که ببخیمت در این سوز نهانی / وان را خبر از آتش ما نیست که خام است
- ۴) آتش روی تو زین گونه که در خلق گرفت / عجب از سوختگی نیست که خامی عجب است

(سراسری خارج از کشور - ۸۷)

۱۵. بیت «سینه خواهم شرحه شرحه از فراق / تا بگویم شرح درد اشتیاق» با کدام بیت تناسب معنایی ندارد؟

- ۱) پای نهم در عدم بوکه به دست آورم / هم‌نفسی تا کند درد دلم را دوا
- ۲) حدیث عشق جانان گفتنی نیست / و گر گویی کسی هم درد باید
- ۳) کجاست هم نفسی تا به شرح عرضه دهم / که دل چه می‌کشد از روزگار هجرانش
- ۴) دردی نبوده را چه تفاوت کند که من / بیچاره درد می‌خورم و نعره می‌زنم

(سراسری ریاضی - ۸۸)

۱۶. مفهوم بیت «ما ز دریاییم و دریا می‌رویم / ما ز بالاییم و بالا می‌رویم» با کدام بیت تناسب ندارد؟

- ۱) ماهی از دریا چو در صحرا فتد / می‌تپد تا باز در دریا فتد
- ۲) به اصل باز شود فرع و هست نزد خرد / مر این حدیث مسلم هم این مثل مضروب (زده شده)
- ۳) جزو جهان است شخص مردم روزی / باز شود جزو بی‌گمان به سوی کل
- ۴) سیری طلب مکن که کس اندر نشیب خاک / جز تشنه لب نیامد و جز ناشتا نشد

(سراسری تجربی - ۸۸)

۱۷. متن زیر با کدام بیت تناسب مفهومی دارد؟

«آن چه در این نی آوازی پدید می‌آورد، کشش انسان آگاه به سوی عالم معنا، به سوی پروردگار، به سوی کل و حقیقت هستی است و در حقیقت این نی عشق را پروردگار می‌نوازد و فریاد مولانا هنگامی از نی وجودش بر می‌خیزد که جذبه‌ی حق بر او اثر می‌گذارد.»

- ۱) یار از پرده هویدا شد و باران غافل / یوسفی هست دریغا که خریداری نیست
- ۲) ذره‌ی خاکم و در کوی توام جای خوش است / ترسم ای دوست که بادی بیرد ناگام
- ۳) شبنم از روشن دلی آینه‌ی خورشید شد / ای کم از شبنم، تو هم آینه را پرداز ده
- ۴) با بال شوق، ذره به خورشید می‌رسد / پرواز دل به سوی خدا می‌برد مرا

(سراسری هنر - ۸۸)

۱۸. مفهوم بیت «ما ز دریاییم و دریا می‌رویم / ما ز بالاییم و بالا می‌رویم» با کدام بیت تناسب دارد؟

- ۱) همچو مریم سوی خرما بن رویم / ز آن که خرمایی ندارد شاخ بید
- ۲) ما ز گردون سوی مادون آمدیم / باز ما را سوی گردون برکشید
- ۳) برنشین ای عزم و منشین ای امید / کز رسولانش پیاپی شد نوید
- ۴) دود و بویی می‌رسد از عرش غیب / ای نهانان سوی بوی آن پرید

(سراسری زبان - ۹۰)

۱۹. مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات متفاوت است؟

- ۱) ای درد و غم تو راحت دل / هم مرهم و هم جراحیات دل
- ۲) دردم از یار است و درمان نیز هم / دل فدای او شد و جان نیز هم
- ۳) همچو نی زهری و تریاقی که دید / همچو نی دمساز و مشتاقی که دید؟
- ۴) دردی است درد عشق که هیچش طبیب نیست / گر دردمند عشق بنالدا غریب نیست

(سراسری انسانی - ۹۰)

۲۰. مفهوم همه‌ی ابیات به‌استثنای بیت با یک‌دیگر تناسب دارد.

- ۱) در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید والسلام
- ۲) بسیار سفر باید تا پخته شود خامی / صوفی نشود صافی تا درنکشد جامی
- ۳) با نیم‌پختگان نتوان گفت سوز عشق / خام از عذاب سوختگان بی‌خبر بود
- ۴) پیر میخانه چه خوش گفت به دُردی‌کش خویش / که مگو حال دل سوخته با خامی چند

(سراسری خارج از کشور - ۹۱)

۲۱. مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات متفاوت است؟

- ۱) در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید والسلام
- ۲) طبیب عشق مسیحا دم است و مشفق لیک / چو درد در تو نبیند که را دوا بکند
- ۳) پیش زاهد از رندی دم مزین که نتوان گفت / با طبیب نامحرم حال درد پنهانی
- ۴) راز درون پرده ز رندان مست پرس / کاین حال نیست زاهد عالی مقام را

(سراسری ریاضی - ۹۲)

۲۲. مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات متفاوت است؟

- ۱) دل بی‌سوز کم گیرد نصیب از صحبت مردی / مس تابدای آور که گیرد در تو اکسیرم
- ۲) می ز رطل عشق خوردن کار هر بی‌طرف نیست / وحشی‌ای باید که بر لب گیرد این پیمان را
- ۳) سابقا در ققدح باده چه پیمودی دوش / که حریفان همه در خواب گرانند هنوز
- ۴) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست

۲۳. عبارت: «نی عشق را پروردگار می‌نوازد و فریاد مولانا هنگامی از نی وجودش برمی‌خیزد که جذبه‌ی حق بر او اثر می‌گذارد.» با کدام بیت تناسب مفهومی دارد؟

- ۱) راز سر بسته‌ی ما بین که به دستان گفتند / هر زمان با دف و نی بر سر بازار دگر
- ۲) بنال ای نی که من غم دارم امشب / نه دل‌سوز و نه همدم دارم امشب
- ۳) مسند به باغ بر که به خدمت چو بندگان / استاده است سرو و کمر بسته است نی
- ۴) صائب! زند آتش به جهان از نفس گرم / هر نی که به آن لعل شکر بار رسیده

(سراسری انسانی - ۹۳)

۲۴. مفهوم کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟

- ۱) در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید والسلام
- ۲) تن به دود چراغ و بی‌خوابی / نهاده‌ی هنر کجا یابی
- ۳) حال دل‌سوخته‌ی عشق کسی می‌داند / که به دل داغ تو را در عوض مرهم زد
- ۴) مگر نشنیدی از گیتی شناسان / که باشد بر نظاره جنگ آسان

(سراسری زبان - ۹۳)

۲۵. بیت «کز نیستان تا مرا بریده‌اند / از نفیرم مرد و زن نالیده‌اند.» با کدام بیت ارتباط مفهومی دارد؟

- ۱) نظر ز چاره‌ی بیمار خود مپوش خدا را / کجا بریم دلی را که کرده‌ای تو چنینش
- ۲) گشاده چهره بیا در حضور خازن جنت / که بر کسی نگشاید در بهشت برینش
- ۳) مریض عشق تو را جان به لب رسیده و ترسم / که بر رخ تو نیفتد نگاه باز پسینش
- ۴) خدنگ عشق به هر قلب خسته‌ای که نشسته / نهاد سنگ بنالدا ز ناله‌های حزینش

کانون فرهنگی آموزش و سایر مراجع

لغت

۲۶. در کدام گزینه، معنی همه‌ی واژه‌ها درست است؟
- ۱) مستور (پوشیده) - ادعیه (داروها) - بی‌روزی (درویش)
 ۲) شرحه (پاره‌ی گوشتی که از درازا بریده باشند) - معاصی (گناهان) - تریاق (پادزهر)
 ۳) دستور (راه‌نما) - دمساز (هم‌آیین) - نفیر (فریاد و زاری به آواز بلند)
 ۴) فراق (آسایش) - جذبه (کشش) - حریف (همدم)
۲۷. عبارت «کشش روح کمال طلب و خداجو در راه شناخت پروردگار و ادراک حقیقت هستی» معنی کدام گزینه است؟
- ۱) اشتیاق
 ۲) استشهاد
 ۳) غیرت
 ۴) کرامت

املا

۲۸. در متن زیر کدام واژه غلط املائی دارد؟
- «شیر در سخن او ظن صدق برد و در زمزمه‌های او لحن صمیمی یافت؛ چنان‌که پس از تعمل و مشاورت، او را محرم اسرار خویش گردانید که در کتاب دل او عجز عارفانه و خضوع دوستانه مسطور شده بود.»
- ۱) تعمل
 ۲) اسرار
 ۳) خضوع
 ۴) مسطور

آرایه‌های ادبی

۲۹. در بیت «باده از ما مست شد نی ما از او / قالب از ما هست شد نی ما از او» کدام آرایه‌های ادبی وجود دارد؟
- ۱) تشخیص - تشبیه - تضاد - جناس
 ۲) استعاره - مراعات‌نظیر - جناس - تشخیص
 ۳) تشخیص - مراعات‌نظیر - تشبیه - استعاره
 ۴) جناس - کنایه - استعاره - متناقض‌نما
۳۰. اگر ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «جناس، مجاز، اسلوب‌معادله، متناقض‌نما» مرتب کنیم، کدام گزینه صحیح است؟
- الف) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست
 ب) همچو نی زهری و تریاقی که دید؟ / همچو نی دمساز و مشتاقی که دید؟
 ج) آتش است این بانگ نای و نیست باد / هر که این آتش ندارد نیست باد
 د) سینه خواهم شرحه‌شرحه از فراق / تا بگویم شرح درد اشتیاق
- ۱) ج، ب، د، الف
 ۲) الف، د، ج، ب
 ۳) ج، د، الف، ب
 ۴) د، ب، الف، ج
۳۱. ترتیب ابیات از جهت داشتن آرایه‌های «استعاره - متناقض‌نما - تشبیه - جناس - مجاز» کدام است؟
- الف) ای جان جهان مکن به جای من / آن بد که نکرده‌ام به جای تو
 ب) شاد باش ای عشق خوش‌سودای ما / ای طیب جمله علت‌های ما
 ج) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست
 د) بشنوید ای دوستان این داستان / خود حقیقت نقد حال ماست آن
 و) آتش عشق است کاندر نی فتاد / جوشش عشق است کاندر می فتاد
- ۱) ب - و - ج - د - الف
 ۲) ب - ج - و - د - الف
 ۳) و - ج - ب - الف - د
 ۴) و - ب - ج - د - الف
۳۲. در کدام گزینه، آرایه‌ی جناس وجود دارد؟
- ۱) پرده‌هایش پرده‌های ما درید
 ۲) تن زجان و جان ز تن مستور نیست
 ۳) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست
 ۴) هر که جز ماهی ز آبش سیر شد
۳۳. با توجه به بیت «به راه اندر شتاب تو چنان باد / که گردت را نیابد در جهان باد» کدام گزینه نادرست است؟
- ۱) بیت، ردیف دارد.
 ۲) آرایه‌ی کنایه در بیت، وجود دارد.
 ۳) آرایه‌ی جناس تام در بیت مشاهده می‌شود.
 ۴) هر دو کلمه‌ی پایانی مصراع‌ها، کلمات قافیه‌اند.

معنی و مفهوم

۳۴. کدام بیت با مفهوم مصراع «ما چو نایم و نوا در ما ز توست» ارتباط معنایی دارد؟
- ۱) بر یاد اوست عیش جوانان میکده / از شوق اوست نعره‌ی پیران خانقاه
 ۲) عاشقان نالان چو نای و عشق هم‌چون نایزن / تا چه‌ها در می‌دمد این عشق در سر نای من
 ۳) بالغ آن روز شود جوهر بینایی تو / که تو این دایره را چشم سخن‌گو بینی
 ۴) گوی شو در خم چوگان سبک‌دست قضا / تا چو گردون سر خود در قدم او بینی
۳۵. ابیات همه‌ی گزینه‌ها به‌جز گزینه‌ی با بیت زیر ارتباط مفهومی دارند.
- «محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست»
- ۱) چسان به خامه دهم شرح اشتیاق تو را / چو شمع، سوزش پنهان من، زبانی نیست
 ۲) آن کس است اهل بشارت که اشارت داند / نکته‌ها هست بسی، محرم اسرار کجاست
 ۳) گل عبث گوشه‌ی در این بستان‌سرا کرده پهن / هر هواجویی نمی‌فهمد زبان عشق را
 ۴) بیگانه را ز راز دل ما چه آگهی / با آشنای دوست توان گفت حال دوست

- ۳۶.** بیت «هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش / باز جوید روزگار وصل خویش» با همه‌ی ابیات به‌جز بیت گزیده‌ی ... تناسب معنایی دارد. (کانون فرهنگی آموزش - ۹۱)
- ۱) ندارد در کمند جذبه‌ی بحر لطف کوتاهی / که هر موجی که می‌بینی به دریا باز می‌گردد
 - ۲) مکن تکلیف همراهی به ما ای سیل با در گل / که دست از جان خود شستن به دریا می‌برد ما را
 - ۳) آنچه از دریا به دریا می‌رود / از همان‌جا کامد آن‌جا می‌رود
 - ۴) طبایع بگسلند از یک‌دگر بند / کند هر یک به اصل خویش پیوند
- ۳۷.** همه‌ی ابیات زیر با بیت «نی حدیث راه پرخون می‌کند / قصه‌های عشق مجنون می‌کند» ارتباط مفهومی دارند، مگر بیت گزیده‌ی ... (کانون فرهنگی آموزش - ۹۱)
- ۱) تحصیل عشق و رندی آسان نمود اول / و آخر بسوخت جانم در کسب این فضایل
 - ۲) هان تا نتهی پای در این راه به بازی / زیرا که در این راه بسی شیب و فراز است
 - ۳) عشق بر تدبیر خندد زان‌که در صحرای عقل / هر چه تدبیر است جز بازیچه‌ی تقدیر نیست
 - ۴) در این دشواری ره، جان من شد / که راهی نیست بس آسان دریفا
- ۳۸.** همه‌ی ابیات به‌جز بیت گزیده‌ی ... با مفهوم بیت «سینه‌خواهم شره‌شرحه از فراق / تا بگویم شرح درد اشتیاق» ارتباط معنایی دارند. (کانون فرهنگی آموزش - ۹۱)
- ۱) پروانه‌صفت سوختم از آتش عشقت / بگذشت ز سر آب و ز پیمان نگذشتم
 - ۲) آن‌چه بر من می‌رود در بندت ای آرام جان / با کسی گویم که در بندی گرفتار آمدست
 - ۳) نکته‌ای از موج و دریا گفته‌ایم / این، کسی داند که او از ما بُود
 - ۴) فراق روی چو تو یوسفی کسی داند / که روشش شود آب دو دیده‌ی یعقوب
- ۳۹.** مفهوم بیت «تن ز جان و جان ز تن مستور نیست / لیک کس را دید جان دستور نیست» با کدام بیت تناسب دارد؟ (کانون فرهنگی آموزش - ۹۲)
- ۱) گرچه پیوسته است بس دور است جان از کالبد / و چه نزدیک است بس دور است گوش از گوشوار
 - ۲) این کالبد جاهل خوش‌خوار تو گرگی است / وین جان خردمند یکی میش زار است
 - ۳) گرچه باشد در ره جانانه جسم و جان حجاب / جان خواجه جز حریم حضرت جانانه نیست
 - ۴) ای که جان را بهر تن می‌سوختی / سوختی جان را و تن افروختی
- ۴۰.** بیت «هر که جز ماهی ز آبش سیر شد / هر که بی‌روزی است، روزش دیر شد»، با همه‌ی ابیات به‌استثنای بیت گزیده‌ی ... قرابت مفهومی دارد. (کانون فرهنگی آموزش - ۹۲)
- ۱) شب‌نم از دیدن خورشید نمی‌گردد سیر / چشم صائب ز تماشای تو چون سیر شود؟
 - ۲) نیست دلگیر ز سرگستگی خود عاشق / آسمان از حرکت سیر نگرده هرگز
 - ۳) سیرچشمی هر که را دادند نعمت‌ها از اوست / گر تو عاشق نعمتی جویای چشم سیر باش
 - ۴) دیده‌ی عاشق نگرده صائب از دیدار سیر / کز طمع سیری نباشد کاسه‌ی درپوزه (گدایی) را
- ۴۱.** مفهوم سخن مشهور «کل شیء یرجع الی اصله» با کدام گزینه متناسب است؟ (آزمایشی سنجش - ۸۹)
- ۱) تو از خاکی، به‌سان خاک، تن در ده درین پستی / مگر گردی چو جان و عقل هم والی و هم والا
 - ۲) بدین زور و زر دنیا چو بی‌عقلان، مشو غره / که این آن نوبهاری نیست کش بی‌مهرگان بینی
 - ۳) پس اکنون گر سوی دوزخ گرای بس عجب نبود / که سوی کل خود باشد همیشه جنبش اجزا
 - ۴) سر الب ارسلان دیدی ز رفعت رفته بر گردون / به مرو آ تا کنون در گل تن الب ارسلان بینی
- ۴۲.** در بیت «هر که جز ماهی ز آبش سیر شد / هر که بی‌روزی است روزش دیر شد» مقصود از «ماهی، آب، بی‌روزی» چیست؟ (آزمایشی سنجش - ۹۰)
- ۱) عاشق، عشق، معشوق
 - ۲) عارف، معرفت، بی‌بهره از معرفت
 - ۳) عاشق، معشوق، عشق
 - ۴) عارف، معرفت، بی‌رزق و روزی
- ۴۳.** کدام گزینه، با مصراع «محرم این هوش جز بی‌هوش نیست» ارتباط معنایی ندارد؟ (آزمایشی سنجش - ۹۱)
- ۱) قصه‌ی سوز دل پروانه را از شمع پرس / شرح آن آتش ندارد جز زبانی سوخته
 - ۲) کتاب مشکلات عشق من نحو دگر باشد / نمی‌فهمد به جز مجنون دگر کس شرح احوالم
 - ۳) بی‌بهره هیچ ذره ز خورشید عشق نیست / زیرا که نور عشق به ذرات ملحق است
 - ۴) چندت کمن حکایت، شرح این قدر کفایت / باقی نمی‌توان گفت الا به غمگساران

مناجات - نیایش

مشاوره درسی

مناجات

موضوعات محوری درس

- تأکید بر پرستش پروردگار یگانه و پاک
- ملکا ذکر تو گویم که تو پاک و خدایی / نروم جز به همان ره که توأم راه نمایی
- بیت سوم: بیان صفات الهی (دانشمند، بزرگ، بخشنده، مهربان، آشکارکننده‌ی معرفت و دانش)
- بیت چهارم: ناتوانی انسان از توصیف عظمت خداوند (سنجش ۹۱)
- بیت ششم: اشاره به عالم الغیوب (داننده‌ی غیب‌ها) و ستارالعیوب (پوشاننده‌ی عیب‌ها) بودن خداوند و این‌که همه‌ی کم و زیاد شدن‌ها به دست اوست. (سراسری هنر ۸۶، انسانی ۸۸ و ریاضی ۹۰، آزاد انسانی ۹۰، خودآزمایی شماره‌ی ۲)

پاسخ نامہ کی
کلیدی

پاسخ‌نامه
ادبیات فارسی چهارم

درس اول

۱۲. گزینه‌ی ۳
در هر دو بیت، نی یا عارف آگاه از قصه‌های عشق عاشقان سخن می‌گوید که سراسر درد و رنج است.
۱۳. گزینه‌ی ۳
در گزینه‌های «۱» و «۲» به این نکته اشاره شده که انسان خام اندیش از حال انسان‌های عارف بی‌خبر است. گزینه‌ی «۱»، عاشق، اسرار معشوق را به نااهلان نمی‌گوید همان‌گونه که انسان کار آزموده، سرگذشت خویش را با فرد خام و ناپخته در میان نمی‌گذارد (گزینه‌ی «۲»: پیر میخانه (مرشد و راهنما) به دردی کش (سالک و عاشق) سفارش می‌کند راز دل سوخته و هجران کشیده‌ی خود را با نااهلان در میان نگذارد.
- گزینه‌ی «۴»: هر کس در آتش عشق نسوخته باشد از غم و هجران ما بی‌خبر است. فقط عاشق هجران کشیده می‌داند که خام اندیشی چه نتایجی در بر دارد)، (پختن سودای خام؛ خیال باطل در سر داشتن گزینه‌ی «۳»: هر کس خام‌اندیش باشد در قیامت به آتش دوزخ می‌سوزد، زیرا در این دنیا در آتش عشق نسوخته و ناپختگی خود را به کمال و پختگی تبدیل نکرده است
- گزینه‌ی ۴
مفهوم بیت‌های «۱»، «۲» و «۳»: افراد خام، حال و هوای عارفان و سالکان را در نمی‌یابند.
- گزینه‌ی ۴
«هم نفس» در گزینه‌های «۱» و «۳» و «کسی هم درد» در گزینه‌ی «۲» معادل است با سینه‌ی شرحه شرحه از فراق یا شونده‌ی درد آشنا.
- گزینه‌ی ۴
بیت مورد سؤال به سخن مشهور «کل شیء یرجع الی اصله» اشاره دارد و بیان می‌کند که هر چیزی سرانجام به اصل و ریشه‌ی خویش باز می‌گردد و همین مفهوم در گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» نیز وجود دارد. در گزینه‌ی «۴» به این نکته اشاره شده است که در این دنیای مادی، هیچ کس قانع و چشم و دل سیر نمی‌شود و تشنه به دنیا می‌آید و در نهایت گرسنه از دنیا می‌رود.
- گزینه‌ی ۴
عبارت متن سؤال به مفهوم «کشش انسان به سوی عالم معنا» و تأثیر «جذبه‌ی حق» برای رسیدن به وصال اشاره دارد. در گزینه‌ی «۴» نیز مفهوم «میل به دیدار خداوند» مطرح شده و «تأثیر مثبت معنویت» عامل رسیدن به وصال الهی ذکر شده است.
- گزینه‌ی ۲
بیت مورد سؤال به سخن مشهور «کل شیء یرجع الی اصله» اشاره دارد و بیان می‌کند که هر چیزی سرانجام به اصل و ریشه‌ی خویش باز می‌گردد. همین مفهوم در گزینه‌ی «۲» نیز مشهود است.
- گزینه‌ی ۴
گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳»، هم درد و هم درمان را از یک چیز می‌دانند.
- گزینه‌ی ۲
ایات گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» به این نکته اشاره دارند: آن که راه عشق نسروده، از حال عارف واصل بی‌خبر است، بنابراین نباید در مورد عشق با وی سخن گفت.
- اما بیت این گزینه بر این نکته تأکید دارد که انسان خام و بی‌تجربه باید مراحل زیادی را طی کند تا به مرتبه‌ی انسان‌های باتجربه برسد.
- گزینه‌ی ۲
مفهوم گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» چنین است: «فقط عاشق و رنج کشیده، می‌تواند درد عشق را درک کند.»
- گزینه‌ی ۳
مفهوم مشترک گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» چنین است: حقیقت عشق را هر کسی درک نمی‌کند و برای درک آن، شخص هم‌درد و درد آشنا لازم است اما در بیت گزینه‌ی «۳» به تأثیر زیاد باده و شراب اشاره شده است.
۱۴. گزینه‌ی ۴
تضادها: (بدحالتان - خوش‌حالتان)، (پخته - خام) و (زهر - تریاق)
۱۵. گزینه‌ی ۳
بیت مورد سؤال بیان می‌کند که جسم و جان به هم پیوسته‌اند و برای ادراک جان به حسی غیر از حسّ ظاهری نیازمندیم. برای شناخت سرّی که در ناله‌ی نی نهفته است نیز، به حسّ دیگری غیر از حسّ ظاهری نیازمند هستیم. (سرّی هم مثل جان و از امور نادیدنی است) / گزینه‌ی «۳» بیان می‌کند که اسرار من در ناله‌های من نهفته است، اما چشم و گوش ظاهری نمی‌تواند راز حقیقت آن ناله را دریابد. (تنها با چشم و گوش دل می‌توان آن را ادراک کرد.)
۱۶. گزینه‌ی ۱
معنای بیت: تنها ماهی دریای حق (عاشق) است که از غوطه خوردن در آب عشق و معرفت سیر نمی‌شود. ماهی: عاشق / آب: عشق
۱۷. گزینه‌ی ۲
مفهوم مشترک آیه‌ی صورت سؤال و گزینه‌ی «۲»: بازگشت همه به سوی خداست.
۱۸. گزینه‌ی ۳
«نیست باد» در دو مصراع بیت مولوی ظاهری یک‌سان، اما معنایی متفاوت دارند که در بحث «آرایه‌های ادبی» به آن «جناس تام» می‌گویند. «نیست باد» در مصراع اول به معنای «باد نیست» و در مصراع دوم به معنای «نابود باشد» است.
۱۹. گزینه‌ی ۲
حقیقت عشق را هر کسی درک نمی‌کند، تنها عاشق (بی‌هوش) محرم است، همان‌طور که «گوش» برای ادراک سخنان «زبان» ابزار مناسب است.
۲۰. گزینه‌ی ۲
پخته در گزینه‌ی «۱» اشاره‌ای است به عارف واصل. در گزینه‌ی «۴» نیز ماهی اشاره به عاشق دارد. در گزینه‌ی «۳» نیز بی‌هوش همان (عاشق) است. (پخته، ماهی و بی‌هوش) واژه‌هایی هستند که به شیوه‌ی نمادین بر عاشق و عارف واصل دلالت می‌کنند.
۲۱. گزینه‌ی ۴
معنی بیت داده شده: رازهای من در ناله‌های من پنهان است اما چشم و گوش ظاهری نمی‌تواند حقیقت مرا دریابد. تناسب این معنی با بیت گزینه‌ی «۴» است. همان‌گونه که از ناله‌های من می‌توان به وجود من پی برد، از بوی گل هم می‌توان گل را شناخت.
۲۲. گزینه‌ی ۳
مولانا در مصراع دوم بیت گزینه‌ی «۳» جوش و خروش خود را از «خدا» می‌داند. همان‌گونه که در عبارت صورت سؤال آمده است. (نایی: نوازنده‌ی نی) در نتیجه «من نایم و تو نایی» یعنی تو ساز وجود مرا به صدا در می‌آوری.
۲۳. گزینه‌ی ۳
مفهوم کلی هر دو بیت: سپری شدن عمر مهم نیست.
۲۴. گزینه‌ی ۲
در بیت گزینه‌ی «۲» گفته شده است که اصل‌ها، فرع‌ها را در پی دارند و مادر به دنبال فرزند است، نه این که فرزند در پی مادر باشد درحالی که در سایر گزینه‌ها به این نکته اشاره شده که هرچیزی به سوی اصل خویش رهسپار است.

۲۳. گزینه‌ی ۴
در عبارت صورت سؤال و گزینه‌ی «۴» بر این مفهوم تأکید شده است که نوازنده‌ی نی عشق خداوند است و با کشش و جذبه‌ی پروردگار، عاشق به حرکت در می‌آید.
۲۴. گزینه‌ی ۲
در گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» شاعر معتقد است که افراد خام و کم تجربه حال عاشقان دل‌سوخته را درک نمی‌کنند، اما در بیت گزینه‌ی «۲» شاعر معتقد است که باید تلاش کرد و رنج برد تا به هدف رسید.
۲۵. گزینه‌ی ۴
مولوی معتقد است که همه‌ی آدمیان با نوا‌ی نی وجود او همراه شده‌اند و در گزینه‌ی «۴» این موضوع مطرح است که هر قلبی که عاشق شود، سنگ‌ها هم با او هم‌نوا خواهند شد و خواهند نالید.
۲۶. گزینه‌ی ۲
گزینه‌ی «۱»، ادعیه، دعاها / گزینه‌ی «۳»، دمساز، هم‌دم، همراز / گزینه‌ی «۴»، فراق، جدایی، دوری
۲۷. گزینه‌ی ۱
اشتیاق، میل قلب است به دیدار محبوب؛ در کلام مولانا کشش روح کمال‌طلب و خداجو در راه شناخت پروردگار و ادراک حقیقت هستی است.
۲۸. گزینه‌ی ۱
تعمل \ominus تأمل؛ درنگ و تفکر
نکته: مسطور، نوشته‌شده / مستور، پوشیده و پنهان
۲۹. گزینه‌ی ۲
تشخیص و استعاره: مست‌شدن باده / جناس: مست و هست / مراعات‌نظیر: باده و مست
۳۰. گزینه‌ی ۳
الف) اسلوب معادله / ب) زهر و تریاق بودن نی: متناقض‌نما / ج) «نیست باده» در مصراع اول به معنای «هوا نیست» و در مصراع دوم به معنای «نابود شود» جناس تام دارند. / د) «سینه» مجاز از «وجود آدمی»
نکته‌ی مهم درسی:
واژه‌ی «دمساز» در بیت «ب» نیز دارای ایهام است: ۱) سازی که به دم می‌نوازند ۲) همدم
۳۱. گزینه‌ی ۲
بیت «ب»: استعاره: ای عشق (تشخیص و استعاره) و «طیب» استعاره از «عشق» / بیت «ج»: متناقض‌نما: محرم هوش بودن بی‌هوش / بیت «و»: تشبیه: آتش عشق / بیت «د»: جناس: دوستان و داستان / بیت «الف»: مجاز: جهان مجاز از «مردم جهان»
۳۲. گزینه‌ی ۱
«برده» به ترتیب در معانی «نغمه و صدا» و «حجاب» به کاررفته و دارای آرایه‌ی جناس تام است
۳۳. گزینه‌ی ۱
«باده» در مصراع‌های اول و دوم به ترتیب در معانی «باشد» و «جریان هوا» به کار رفته است. پس این دو کلمه، هم قافیه‌ی بیت‌اند و هم جناس تام دارند و در بیت، ردیف وجود ندارد.
۳۴. گزینه‌ی ۲
در مصراع صورت سؤال و گزینه‌ی «۲»، فاعل اصلی، خداست.
۳۵. گزینه‌ی ۱
بیت صورت سؤال و ابیات مرتبط بیانگر این مفهوم‌اند که حقیقت عشق را هر کسی درک نمی‌کند، تنها عاشقان یا اهل دل می‌توانند محرم اسرار عشق باشند، اما در گزینه‌ی «۱» بر این نکته تأکید شده که عشق و اشتیاق غیر قابل شرح و بیان است.
۳۶. گزینه‌ی ۲
«بازگشت به اصل» مضمون مشترک بیت صورت سؤال و گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» است. در گزینه‌ی «۲»، برای رسیدن به معبود باید ترک جان کرد.
۳۷. گزینه‌ی ۳
مفهوم بیت صورت سؤال و گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴»، سختی راه عشق را می‌رسانند، اما گزینه‌ی «۳»، بر تری عشق را بر عقل مطرح می‌کند.
۳۸. گزینه‌ی ۱
مولانا در بیت صورت سؤال می‌گوید: شرح درد اشتیاق را کسی درک می‌کند که سینه‌اش از فراق و جدایی پاره‌پاره شده باشد و داستان عاشقی را کسی می‌تواند بشنود که عاشق باشد. این مفهوم در ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» نیز آمده است.
۳۹. گزینه‌ی ۱
مفهوم بیت گزینه‌ی «۱»: «اگر چه تعلق روح به جسم امری مسلم است اما میان حقیقت آن دو فاصله بسیار است، همان‌گونه که گوش و گوشوار به هم نزدیک‌اند اما حقیقت آن‌ها دو چیز دور از یکدیگر است. مفهوم نزدیکی روح و جسم و در عین حال دوری آن‌ها از یکدیگر در صورت سؤال نیز مطرح شده است.
۴۰. گزینه‌ی ۳
مفهوم «سیری‌ناپذیری عاشق از عشق» در بیت صورت سؤال و گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» بیان شده است. مفهوم بیت گزینه‌ی «۳» چنین است: «بی‌نیازی و قناعت نصیب هر کس شود، او به همه‌ی نعمت‌ها دسترسی پیدا می‌کند؛ اگر تو دوست‌دار نعمت‌های دنیا هستی، بی‌نیاز و قانع باش.»
۴۱. گزینه‌ی ۳
در صورت سؤال به این مفهوم اشاره شده است که: هر چیزی سرانجام به اصل و ریشه‌ی خویش باز می‌گردد. در گزینه‌ی «۳» هم آمده است: حرکت همه‌ی اجزا به سوی کلّ خود است که با مفهوم صورت سؤال مطابقت دارد.
۴۲. گزینه‌ی ۲
ماهی: عارف، عاشق / آب: معرفت، عشق / بی‌روزی: بی‌بهره از معرفت، بی‌بهره از عشق
۴۳. گزینه‌ی ۳
مفهوم مشترک مصرع صورت سؤال و گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴»، حقیقت عشق را هر کسی درک نمی‌کند؛ تنها عاشق (بی‌هوش)، محرم است. مفهوم گزینه‌ی «۳»: نور عشق در همه‌ی ذره‌ها وجود دارد.

درس دوم

۴۴. گزینه‌ی ۲
(ظلمات: تیرگی)، (ضاللت: گمراهی)، (زلت: لغزش)
۴۵. گزینه‌ی ۲
بیغوله، کنج، گوشه‌ی خانه، ویرانه / ملاهی: جمع ملهی، آلات لهو / کتم: پنهان کردن، پنهان داشتن / تیه: گمراهی، سرگردانی، بیابان بی‌آب و علف / انحطاط: فرود آمدن، پست شدن، به پستی گراییدن.
۴۶. گزینه‌ی ۴
املای درست: مناعت به معنای بلندنظر و عالی طبع بودن.
۴۷. گزینه‌ی ۳
املای درست: حمیت
۴۸. گزینه‌ی ۳
ظلال \ominus ضلال (گمراهی)
۴۹. گزینه‌ی ۱
املای درست واژه: زلالت \ominus ضلالت
۵۰. گزینه‌ی ۱
املای درست: بیغوله. (به معنای کنج، ویرانه و گوشه‌ای دور از مردم)
۵۱. گزینه‌ی ۲
املای درست: مگذارید، مضایقت
۵۲. گزینه‌ی ۲
املای درست کلمات: فطرت (آفرینش-سرشت)-ضلالت(جهل و گمراهی)